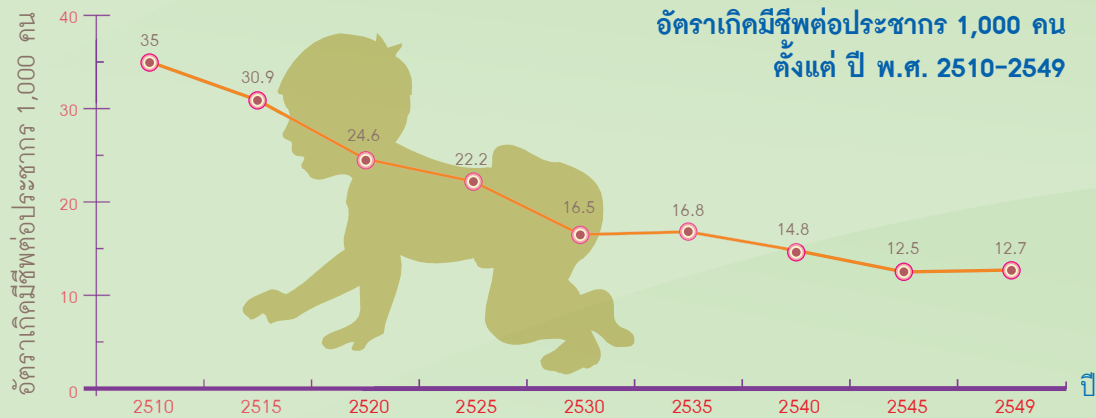

13 ព័រឡី
ពេកព្រូមវី

13 ตัวชี้วัดเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย ถือว่าเป็น "วัยต้นทุน" หรืออาจกล่าวว่าเป็นวัยสำคัญของชีวิต เนื่องจากเป็นระยะที่ระบบประสาทและสมองของเด็กเจริญเติบโตในอัตราสูงสุด การเสริมสร้างพัฒนาการต่างๆ ด้านแก่เด็กวัยนี้ จะทำได้ง่ายและได้ผลมากกว่าวัยอื่น

ที่มา : สถิติสาธารณสุข 2510-2549

เซลล์สมองและใยประสาท
ที่ไม่ค่อยถูกกระตุ้น
หรือไม่ค่อยถูกใช้

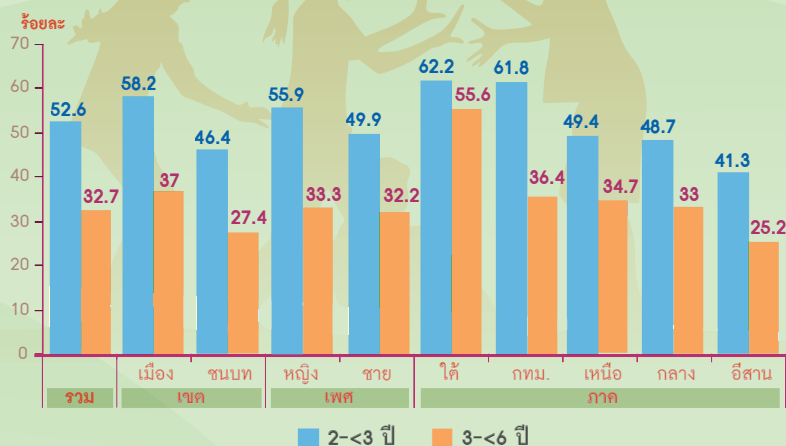
เซลล์สมองที่ถูกใช้หรือ
ถูกกระตุ้นบ่อยๆ มีใย
ประสาทมากกว่าและ
เซลล์ขยายใหญ่กว่า

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย เริ่มตั้งแต่การเจริญเติบโตและการทำงานของสมองตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนเด็กคลอดออกมา โดยสมองของเด็กแรกเกิดที่ครบกำหนดมีน้ำหนักประมาณ 500 กรัม สมองหลังคลอดมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก สมองของเด็ก 3 ปี จะมีขนาดประมาณร้อยละ 80 ของสมองผู้ใหญ่ หรือประมาณ 1,100 กรัม ขณะที่สมองผู้ใหญ่หนัก 1,300-1,500 กรัม ช่วงอายุก่อน 3 ปี สมองจะมีการสร้างเส้นใยประสาทและจุดเชื่อมต่อมากมาย รวมถึงสร้างไขมันหรือมันสมองเพื่อห่อหุ้มรอบเส้นใยประสาท การสร้างเส้นใยประสาทจะมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของเด็กวัยนี้ ดังนั้นหากมีการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กกับประสาททั้งหก (หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง และการรับรู้สัมผัสภายใน) ให้มีการส่งผ่านข้อมูลการสื่อสารถึงกันได้ ก็จะทำให้สมองทำงานมากขึ้น และเพิ่มเส้นใยสมองมากขึ้น

ทั้งนี้ การส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ขึ้นอยู่กับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม และอาหารที่สมบูรณ์ที่เหมาะสมกับวัยเด็กที่กำลังเจริญเติบโต

ที่มา : The Learning Revolution 1999

เด็กอายุ 2- <3 ปี และ 3- <6 ปี ที่มีการเจริญเติบโต และมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ปี พ.ศ. 2544

ที่มา : พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย 2547

หมายเหตุ : พัฒนาการเหมาะสมตามวัย วัดพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านเชาวน์ปัญญา และด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม จริยธรรม

พัฒนาการเหมาะสมตามวัย วัดเด็กที่มีพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับปกติหรือสูง

พัฒนาการด้านร่างกาย ใช้ส่วนสูงตามอายุเป็นคัมบังชี้

พัฒนาการด้านเชาวน์ปัญญา ใช้แบบทดสอบ Capute Scales ในเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และแบบทดสอบ Gesell ในเด็กอายุ 3- < 6 ปี

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม จริยธรรม ใช้แบบทดสอบ MITSEA

โดยแม่เป็นผู้ให้ข้อมูล และในเด็กอายุ 3- < 6 ปี เพิ่มแบบวัดด้านจริยธรรมเข้าไปด้วย

การสำรวจการพัฒนาแบบองค์รวมของเด็กไทย พ.ศ. 2544 พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มีพัฒนาการ อย่างเหมาะสมตามวัยทั้ง 3 ด้าน (ด้านร่างกาย ด้านเชาวน์ปัญญา และด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม จริยธรรม) เพียง 1 ใน 3 ของเด็กอายุ 3-5 ปี เท่านั้นที่มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมตามวัย

ด้วยเหตุนี้จึงน่าเป็นห่วงคุณภาพของเด็กไทยเมื่อโตขึ้น และจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนรู้อันเด็กปฐมวัยมากยิ่งขึ้น

พัฒนาการเด็กในช่วงแรกเกิดถึง 18 เดือน (ขวบครึ่ง)

	ช่วงอายุที่ควรทำได้	ช่วงอายุที่ควรทำได้	
ชันคอได้	2 เดือน	8-11 เดือน	ใช้ท่าทาง หรือชี้บอกความต้องการ
อึ้ม	2 เดือน	10-12 เดือน	หาของที่ชอบอยู่ได้
มองตามไปมา	2 เดือน	10-12 เดือน	ปล่อยของลงภาชนะ
กุกอ้อแอ้	2 เดือน	10-12 เดือน	ทำตามคำสั่งง่ายๆ
หันหาเสียงเรียก	4 เดือน	10-13 เดือน	ใช้ภาษาท่าทาง เช่น บ้ายบาย คบมือ
เปลี่ยนมือถือของ	5-7 เดือน	10-15 เดือน	เรียกพ่อแม่ หรือคนเลี้ยง
มองของตก	6-7 เดือน	12-15 เดือน	ขีดเส้นได้
นั่งเอง มือไม่ยันพื้น	6-8 เดือน	12-15 เดือน	เทของออกจากถ้วยหรือชามเล็กๆ
หยิบของชิ้นเล็กๆ	7-9 เดือน	15-18 เดือน	รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ
ทำเสียง จะช้า หรือ หม่ำหม่ำ	8-10 เดือน	16-18 เดือน	รู้รูปภาพหรืออวัยวะได้ 1 ส่วน

พัฒนาการเด็กในช่วงขวบครึ่ง- 6 ขวบ

	ช่วงอายุที่ควรทำได้	ช่วงอายุที่ควรทำได้	
ท่องหรือวางของซ้อนกัน 2-3 ชั้น	1 ขวบครึ่ง - 2 ขวบ	4 ขวบ - 4 ขวบ 9 เดือน	ร้องเพลงสั้นๆ พร้อมทำท่าประกอบ
พูดคำต่างๆ ได้ประมาณ 20 คำ	1 ขวบครึ่ง - 2 ขวบ	4 ขวบ - 4 ขวบ 9 เดือน	รู้จักคำบุพบทเช่น บน ล่าง หน้า หลัง
พูดได้ 2-3 คำติดกัน	1 ขวบ 9 เดือน - 2 ขวบ	4 ขวบ - 4 ขวบ 9 เดือน	บอกขนาด ใหญ่เล็ก หรือ สั้นยาวได้
รู้จักจำนวน 1 ชิ้น หรือ 1 อันมีเท่าไร	2 - 3 ขวบ	4 ขวบ - 4 ขวบ 9 เดือน	วาดรูปคนง่ายๆ 2-3 ส่วนได้
รู้จักสีอย่างน้อย 1 สี	2 ขวบครึ่ง - 3 ขวบ	5 ขวบ - 5 ขวบ 9 เดือน	รู้จักตอบคำถาม ทำไม
พูดคุยกู้ตอบด้วยประโยคสั้นๆ 3-4 คำ	3 ขวบ - 3 ขวบ 9 เดือน	5 ขวบ - 5 ขวบ 9 เดือน	พูดฟัง ชัดทุกคำหรือเกือบทุกคำ
รู้จักถาม เช่น อะไร ใคร	3 ขวบ - 3 ขวบ 9 เดือน	5 ขวบ - 5 ขวบ 9 เดือน	รู้ค่า จำนวน 1-5 หรือมากกว่า 5
วาดรูป วงกลม ได้	3 ขวบ - 3 ขวบ 9 เดือน	5 ขวบ - 5 ขวบ 9 เดือน	รู้จักการเล่นง่ายๆ กับเด็กอื่น
เล่าเรื่องที่พบเห็นได้	4 ขวบ - 4 ขวบ 9 เดือน	5 ขวบ - 5 ขวบ 9 เดือน	ปั้นแป้งหรือดินทรายเล่นได้

ที่มา : เครื่องมือส่งเสริมพัฒนาการและอารมณ์ของเด็กปฐมวัย 2547

หมายเหตุ : เด็กที่มีพัฒนาการเร็วกว่าช่วงอายุที่ควรทำได้ถือว่ามีพัฒนาการเร็วกว่าเด็กส่วนใหญ่

เด็กที่มีพัฒนาการช้ากว่าช่วงอายุที่ควรทำได้ควรให้เด็กฝึกเพิ่มหรือปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใกล้บ้าน

"สุขภาพคนไทย" ฉบับนี้ ได้แบ่งตัวชี้วัดเป็น 2 ส่วน คือ สถานการณ์เด็ก และ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

สถานการณ์เด็ก มีตัวชี้วัดด้านสุขภาพกาย (การเจริญเติบโตในครรภ์และการคลอดโรคของเด็กปฐมวัย อัมพฤกษ์ อัมพาต อาหารเสริมภาวะทุพโภชนาการ สุขภาพฟัน) สุขภาพปัญญา (การพัฒนาอัจฉริยภาพด้านต่างๆ) สุขภาพจิตและอารมณ์ (ความฉลาดทางอารมณ์) และสถานการณ์เด็กด้อยโอกาส (เด็กกำพร้า/ เด็กติดเชื่อเอชไอวี/ เด็กพิการ)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย มีตัวชี้วัดด้านการเลี้ยงดูในครอบครัว (ผู้เลี้ยงดู และลักษณะการเลี้ยงดูที่มีต่อพัฒนาการเด็ก) การเลี้ยงดูโดยศูนย์เด็กเล็ก และสถานการณ์สื่อในปัจจุบัน